

U S T A W A

INSTYTUCYI CZCI I CHLEBA

PARYŻ

DRUKARNIA POLSKA HEYMANN A I GUELISA

3, RUE DU FOUR, 3.

—
1904

U S T A W A

INSTYTUCYI CZCI I CHLEBA

PARYŻ

DRUKARNIA POLSKA HEYMANN A I GUELISA

3, RUE DU FOUR, 3.

—
1904

219424

Zarząd Instytucji Czei i Chleba podaje do wiadomości Rodaków Ustawę uchwaloną na Walnem Zebraniu odbytem d. 17 Maja 1903 roku.

Ustawa ta lepiej zabezpiecza całość mienia Instytucji i przepisuje właściwe używanie dochodów ku dobru Rodaków.

Wystarczającą jest ona w zakresie materyalnych interesów Instytucji.

Dla osiągnięcia wyższych celów Instytucji, dla zachowania jej wzniosłego charakteru patriotycznego, działaniom naszym winna przewodniczyć myśl Twórców Instytucji, wyrażona w *Akcie Założenia* z dnia 2-go Marca 1862 roku.

Ku wiecznej pamięci wypisujemy tu główny ustęp tego Aktu :

« Emigracya polska wyszła z kraju w roku 1831, unosząc sztandar niepodległości Ojczyzny, była i jest częścią Narodu Polskiego po za krajem. Rozproszona po całym świecie, z główną siedzibą we Francyi, nie wsiąka nigdzie w żadną obcą narodowość. Ilu z niej wymarło, nie umiemy na wstyd nasz powiedzieć, ale to pewna, że zeszedli z tego świata, dochowując wierności Polsce. Dzieci Emigrantów rodzą się i wychowują Polakami.

Jako część narodu, jako synowie jednej matki, służy jednej sprawie, uczestnicy jednej niedoli, Emigranci polscy stanowili i stanowią Społeczność osobną, wyjątkową, najściślej solidarną, choć na nieszczęście nieorganizowaną.

Każda Społeczność ma swoje nieodzowne ciężary i obowiązki.

Od pierwszej chwili Emigracja zaspakajała jak mogła potrzeby swoje przez rozliczne składki, w których ze skwapliwą gorliwością brała udział. Przypomnijmy sobie, że kiedy w pierwszych latach, część braci z Besançon do Szwajcaryi wyszła i tam znalazła się w przykrem położeniu, składki całego wychodźstwa przybrały wyraźną formę podatku najregularniej przez wiele miesięcy opłacanego.

W latach następnych ciężary rosły jedne po drugich i składki okazały się już niedostatecznymi. Zład gorliwością pojedynczych osób i gron powstawały jedne po drugich instytucje społeczne, narodowe, ku zaradzeniu wspólnej biedzie. Rząd szlachetnej Francji przychodził i przychodzi im w pomoc.

Wszystko to dziś nie wystarcza. Z każdym dniem przybywa starców niemogących już pracować, przybywa sierot po coraz częściej umierających, przybywa obecnie nowa emigracja w innych zupełnie jak pierwsza warunkach.

Ciężary nieustające, nieustające też nakładają obowiązki. Społeczność moralna, a taką z natury rzeczy jesteśmy, aby pełniła obowiązki stałe, potrzeba by takowe na siebie dobrowolnie nałożyła. Daje się to wykonać tylko przez Stowarzyszenie.

Dla tego zawiązujemy się w

STOWARZYSZENIE PODATKOWE »...

Odezwę tę podpisali :

Bohdan Zaleski, Prezes;

Władysław Laskowicz, Kasyer;

Józef Dybowski, Kontroler;

Karol Królikowski, Sekretarz;

Artur Sienkiewicz, Zastępca sekretarza.

Po pięciu latach istnienia, Stowarzyszenie stało na trwałej podstawie. Wtedy Rada Nadzorcza Kapitałów na posiedzeniu z dnia 27 Stycznia 1867 roku powzięła uroczystą uchwałę, której punkt 3-ci brzmi jak następuje :

« Że gdy skapitalizowany podatek i walory kupowane z Funduszu Żelaznego mają być kiedyś oddane Rządowi Niepodległej Polski, z zastrzeżeniem ubezpieczenia ich na odpowiednich funduszach, lub dobrach narodowych, a dochód od nich przeznaczony jedynie na korzyść weteranów, którzy w obronie kraju polskiego położyli zasługi, i za przelaną krew i odniesione rany sprawiedliwie mogą domagać się tego, co za dawnej Rzeczypospolitej naszej nazywano *panis bene merentium*, przeto zgodnie z przedstawieniem samegoż Wydziału, Rada Nadzorcza dziś i na zawsze wzbrania i zaprzecza oddania, powierzania, lub użycia zebranych, lub zebrać się jeszcze mogących funduszów, komu innemu, jak tylko, jednemu Rządowi Niepodległej Polski i to pod warunkiem dopiero wspomnianym. Tułacze bracia nasi, trudem zapracowany grosz, składają jako czystą i świętą ofiarę na Ołtarzu Ojczyzny, którą pragną jej służyć jeszcze i po za grobem, powierzają go straży i opiece naszej, przeto my nawzajem wkładamy na następców naszych obowiązki sumienny dopełnienia ich woli, a ich najpierwszych powinności. »

Podpisali :

Prezydujący W. Zamoyski, Jenerał,
Sekretarz E. Januskiewicz.

To są istotne ustawy Instytucji Czei i Chleba. Póki im wierni będziemy, mamy wszelkie prawo liczyć na trwanie Instytucji przez wieczne i potomne czasy.

Od lat 41 dochowujemy wierności celom Stowarzyszenia, które w tym przeciągu czasu miało pociechę uczyć kilku-

set weteranów z 1831 roku i zaopatrzyć ich choć skromnym kęsem chleba.

Obecnie Instytucya Czei i Chleba pełni swe zadanie względem weteranów późniejszych pokoleń i kilkunastu wdów po zgasłych emigrantach z 1831 roku. Około 100 osób z tych kategorij pobiera szczupłą wprawdzie pensyjkę emerytalną, bo na inną nie starczą chwilowo zasoby Instytucyi, ale oddana jest cześć i tym weteranom. Tą samą drogą kroczyć będzie Instytucya i nadal : w miarę wzrostu będzie powiększała pensye emerytalne a nigdy nie zabraknie w Polsce ludzi zasłużonych Ojczyźnie. Z wyżej przytoczonej uchwały Rady Nadzorczej widzą Rodacy, że Instytucya ma istnieć i działać tak samo nawet w niepodległej Polsce.

Dzisiejszy Zarząd Instytucyi Czei i Chleba poprzedza temi słowami nowo opracowaną Ustawę i gorąco poleca Instytucyą pokoleniom następnym w najodleglejsze i, da Bóg, pomyslniejsze czasy.

Paryż, dnia 17 Maja 1903 roku.

Straszewicz, *prezes.*
Babiński Henryk.
Baczyński Roman.
Gałęzowski Józef.
Gasztottt Wacław.
Gorecki Ludwik.
Hryniewicki Witold.

Jaworowski Romuald.
Jełowicki Teodor.
Mickiewicz Władysław.
Orpizewski Władysław.
Rusteyko Józef.
Zaleski Dyonizy.
Żychoń Bolesław.

U S T A W A

INSTYTUCYI CZCI I CHLEBA

C E L

ARTYKUŁ 1-SZY

Zawiązane dnia 2-go Marca 1862 roku Stowarzyszenie Podatkowe, znane obecnie pod nazwą Instytucyi Czei i Chleba, ma na celu nadawać, w obrębie swych zasobów, pensye emerytalne lub wsparcia zasłużonym sprawie narodowej Polakom, t. j. starcom, kalekom i w ogóle rodakom, których zasługi i położenie uzna za godne uwzględnienia. Obdarzeni pensją lub wsparciem nie nabywają praw żadnych wobec Instytucyi.

Po zapewnieniu pensyj lub wsparć emerytom, Instytucya zastrzega sobie możność, o ile fundusze na to pozwolą, przychodzić w pomoc wdowom i sierotom zasłużonych Polaków, bądź wspierając pierwsze, bądź wyznaczając bursy dla kształcącej się młodzieży.

Instytucya Czei i Chleba wyklucza sprawy polityczne i religijne z obrębu swego działania.

Cel wyżej określony w żadnym razie zmienionym być nie może. Nie mniej z natury rzeczy wynika, że Instytucya nie powinna złać się z żadną inną instytucją, związkiem, stowarzyszeniem i t. p. Jej środki pieniężne nie

mogą być obrócone na żaden inny cel prócz oznaczonego niniejszym artykułem.

Czas trwania Instytucyi jest nieograniczony.

ZASOBY

ART. 2.

Zasoby Instytucyi Czcii i Chleba składają się :

- z dorocznych wkładek (podatku),
- z dochodu od Funduszu Żelaznego,
- z datków jednorazowych,
- z zapisów i darów.

ART. 3.

Każdy członek Instytucyi obowiązuje się na piśmie opłacać roczny podatek, którego ilość sam oznacza. Każdy członek może powiększać lub zmniejszać ten dobrowolny podatek wedle swego położenia i własnej woli. Może on go skapitalizować, t. j. wnieść kapitał, którego odsetki odpowiadają ilości zadeklarowanego podatku.

ART. 4.

Są z prawa członkami-założycielami ci wszyscy, którzy podpisali Akt Założenia z dnia 2-go Marca 1862 r., tudzież akty z 24 Marca 1870 i 31 Maja 1874 złożone u Notaryusza Berceon'a w Paryżu, jak również ci wszyscy jeszcze żyjący, którzy zgodnie z Ustawą uznani zostali założycielami w skutek skapitalizowania swego podatku.

Nie posiadają praw członków-założycieli oznaczeni pod pseudonimami lub bezimiennie, ani ci, którzy dopiero zadatek wnieśli na kapitalizacyą rocznego podatku.

Za uchwałą Rady mogą zostać członkami-założycielami

ci wszyscy, którzy jako członkowie podatkujący opłacali w ciągu przynajmniej lat dwudziestu bez przerwy najmniej 12 fr. rocznego podatku, oraz ci, którzy wnoszą na raz kapitał, dający najmniej 20 fr. rocznego dochodu.

ART. 5.

Instytucya przyjmuje datki jednorazowe nawet od osób nie należących do Instytucyi. Datki mogą mieć osobne przeznaczenie, byle ono nie było przeciwne celom Instytucyi.

ART. 6.

Instytucya przyjmuje dary i zapisy, które jednak nie mogą być czynione na imię Instytucyi, chyba że ona będzie w posiadaniu praw korporacyjnych.

UŻYWANIE DOCHODÓW

ART. 7.

Całkowity dochód roczny Instytucyi, pochodzący z podatku i procentów od Funduszu Żelaznego ma być używany w sposób następujący :

1° $\frac{1}{4}$ służy na tworzenie i powiększanie Funduszu Żelaznego;

2° $\frac{3}{4}$ idą na wypłatę pensyj dożywotnich i wsparć weteranom lub ich wdowom i na wszelkie koszta administracyjne.

Gdyby po opędzeniu tych potrzeb okazała się pozostałość, Rada może uchwalić jej użycie w myśl Artykułu 1-go.

W żadnym razie wysokość pensyj dożywotnich i wszelkich wydatków stałych nie powinna przenosić $\frac{3}{4}$ przychodu lub procentów od Funduszu Żelaznego, a całość wy-

datków rocznych nie może przenosić $\frac{3}{4}$ wszystkich zapewnionych dochodów rocznych.

FUNDUSZ ŻELAZNY

ART. 8.

Fundusz Żelazny tworzy się :

- 1° z $\frac{1}{4}$ wszystkich rocznych dochodów Instytucyi (Artykuł 7-my);
- 2° z podatku skapitalizowanego;
- 3° z datków, zapisów i darów na ten cel szczególny.

ART. 9.

Zarządzane przez Radę Instytucyi kapitały i papiery wartościowe stanowiące Fundusz Żelazny, lub specjalne fundacye, nie mogą nigdy i w żadnym razie być obracane na cele odmienne od ich pierwotnego przeznaczenia. Pieńiądze powinny być umieszczane w papierach pupilarnej pewności. Papiery francuzkie powinny być imienne i przy wylosowaniu zastępowane tylko francuzkiemi walorami, które wskazuje Rada.

Przechowujący walory Instytucyi (osoby lub zakłady) nie mają obowiązku doglądania operacyj nowego zakupna, ani nawet badania jego wartości. Ich odpowiedzialność ustaje wraz z doręczeniem papierów lub kapitałów maklerowi (agent de change), notaryuszowi lub odnośnemu Zakładowi wskazanym przez Radę. Pośredniczący w operacyi zakupna lub zamiany walorów makler, notaryusz, lub Zakład finansowy, są pokwitowani przez proste doręczenie komu należy nowo nabytych i zamatrykulowanych na imię Instytucyi walorów, z których odbioru Instytucya kwitować nie potrzebuje notaryalnie.

ART. 10.

Członkowie Instytucji nie posiadają żadnego prawa do własności lub rozporządzania Funduszu Żelaznego, nie mogą również dopominać się żadnego zwrotu. *jakiegokolwiek!*

(nie rozporządzać, nie mogą)

Z A R Z Ą D

ART. 11.

Instytucją Czei i Chleba zarządza Rada złożona najwyżej z piętnastu i najmniej z dziewięciu członków, wybieranych z pomiędzy członków-założycieli, ofiarodawców i podatujących.

Obecna Rada składa się z piętnastu członków.

ART. 12.

Rada jest przedstawicielem Instytucji we wszystkich czynnościach urzędowych.

ART. 13.

Rada dzieli się na Kommissyę :

- 1° Kommissyą administracyjną czyli służby Instytucji ;
- 2° Kommissyą weteranów, zajmującą się wyborem kandydatów do pensyj emerytalnych i zasiłkami dla wdów i sierot ;
- 3° Kommissyą kontroli funduszków.

Wszystkie uchwały Kommissyj podlegają zatwierdzeniu Rady.

ART. 14.

Rada mianuje ze swego grona na okres czteroletni :

- Prezesa,
- Wice-Prezesa,

Administratora delegowanego,
Sekretarza.

Każdy z nich może być obrany ponownie i odwołany za uchwałą Rady.

Rada może powierzyć jednemu ze swych członków mandat specjalny i umocować go do jego wykonania.

ART. 15.

Administrator delegowany trudni się sprawami pieniężnymi Instytucji i wykonywa postanowienia Rady w tym zakresie.

W nagłych sprawach Instytucji Administrator mocen jest przedsięwziąć odpowiednie zaradcze środki, pod warunkiem doniesienia o nich Radzie w właściwym czasie.

Administrator jest odpowiedzialny za swe czynności, jak wszelki pełnomocnik.

ART. 16.

Administrator odrabia bez osobnego upoważnienia, samodzielnie, następujące czynności :

1° inkassowanie podatku, ofiar, darów i wszelkich wpływów pieniężnych wraz z podnoszeniem gotówki za wylosowane lub spłacone akcje i obligacje, pod warunkiem ich zużytkowania w myśl Artykułu 9-go;

2° wypłacanie uchwalonych wydatków;

3° składanie w odnośnych Zakładach gotówki na rachunek bieżący Instytucji;

4° podnoszenie gotówki będącej na tymże rachunku;

5° składanie na imię Instytucji papierów wartościowych.

Administrator delegowany tylko za osobnem upoważnieniem Rady odbywa czynności następujące :

- 1° wycofanie z depozytu papierów wartościowych złożonych na imię Instytucji Czei i Chleba ;
- 2° zakupna i sprzedaże wszelkich ruchomości ;
- 3° zakupna i sprzedaże nieruchomości ;
- 4° zamianę papierów na okaziciela na papiery imienne, lub odwrotnie tych ostatnich na papiery na okaziciela, przyczem zastrzega się postępowanie wedle Artykułu 9-go ;
- 5° inkassowanie darów mających osobne przeznaczenie.

ART. 17.

Mogą na wniosek trzech członków Rady być mianowane członkami honorowymi teje osoby, które oddały usługi, lub okazały szczególną życzliwość Instytucji Czei i Chleba.

Członkowie honorowi mają prawo uczestniczyć w posiedzeniach Rady z głosem doradczym, a na Walnych Zebraniach z prawami innych członków tego zgromadzenia.

ART. 18.

Rada zbiera się na posiedzenia ilekroć tego wymagają sprawy Instytucji a przynajmniej raz na kwartał.

ART. 19.

Administrator delegowany winien być obecnym na posiedzeniach Rady. W razie niemożności powierza zastępstwo siebie jednemu z członków Rady. Wzmianka o tem powinna być zaciągnięta do protokołu.

ART. 20.

Uchwały Rady są prawomocne wtedy tylko, kiedy są powzięte większością przechodzącą połowę głosów wszystkich członków stanowiących Radę.

ART. 21.

Nieobecny członek Rady może upoważnić jednego z członków obecnych, aby go zastąpił na posiedzeniu i głosował zań w sprawach postawionych na porządku dziennym.

ART. 22.

Uchwały Rady zaciągają się do protokołu, który podpisują Prezes i Sekretarz.

Nazwiska członków obecnych wpisują się do protokołu.

Odpisy lub wyciągi z obrad przedstawiane urzędom lub osobom interesowanym, podpisują Prezes (w razie przeszkody Wice-Prezes) i Sekretarz.

ART. 23.

Z końcem każdego roku Administrator delegowany zamyka rachunki. Kommissya administracyjna wygotowuje o stanie Instytucyi raport, który po zatwierdzeniu ogłasza się drukiem i podaje się do wiadomości publicznej.

ART. 24.

Uważa się za dymisyonowanego każdy członek Rady, który bez usprawiedliwienia nie bywał na posiedzeniach w ciągu jednego roku.

Przestaje należeć do Rady członek, którego Rada wyklucza ze swego grona przez uchwałę powziętą 2/3 głosów wszystkich członków składających Radę.

ART. 25.

W razie ubycia członka, Rada przystępuje do nowego wyboru wedle Regulaminu.

Art. 26.

W sprawach większej wagi, mających na celu ustalenie Instytucyi, powiększenie jej bezpieczeństwa i rozwoju, wzmocnienie i zapewnienie należnego wykonania Ustawy w czasie obecnym lub w przyszłości, jak również w razie potrzeby zmienienia Ustawy, lub przeniesienia Instytucyi z Francyi gdzie indziej, Rada stanowi o zwołaniu Walnego Zebrania.

Wniosek o zwołanie Walnego Zebrania może wyjść tylko od Prezesa, lub od najmniej trzech członków Rady.

Gdy Rada uznaje słuszność przedłożonego jej wniosku, Prezes zwołuje Walne Zebranie na dzień wyznaczony przez Radę listami imiennymi i rekomendowanymi z wymienieniem sprawy lub spraw postawionych na porządku dziennym.

Walne Zebranie składa się :

- 1° z członków czynnych i honorowych Rady,
- 2° z członków-założycieli wedle Artykułu 4-go.

Gdyby liczba członków-założycieli mających prawo uczestniczyć w Walnem Zebraniu nie wynosiła 30-u, dla otrzymania tej liczby wezwani będą na posiedzenie, z równym głosem co założyciele, najdawniejsi z pomiędzy członków podatujących, którzy nie są ani czynnymi, ani honorowymi członkami Rady i nie pobierają żadnego wsparcia z Instytucyi.

Wezwanemu a nie mogącemu się stawić na Walne Zebranie służy prawo upoważnić na piśmie jednego z członków Walnego Zebrania, aby zań głosował.

Walnemu Zebraniu przewodniczy Prezes, w razie niemożności, Wice-Prezes Rady i dwaj ławnicy przybrani z najstarszych członków Rady.

Ci trzej mianują Sekretarza.

Żadna inna sprawa, prócz postawionej przez Radę na porządku dziennym a wymienionej w listach konwokacyjnych, nie może być przedmiotem obrad Walnego Zebrania.

Uchwały Walnego Zebrania winny być powzięte przez głosowanie jawne, większością $\frac{2}{3}$ głosów członków obecnych lub zastąpionych na Zebraniu.

Większość powinna wynosić przynajmniej $\frac{3}{4}$ głosów wszystkich członków wezwanych.

Obrady Walnego Zebrania zapisują się na temże posiedzeniu do protokołu, który po jego zatwierdzeniu przez Zebranie podpisują Prezes, Ławnicy i Sekretarz.

W razie rozwiązania Stowarzyszenia, Walne Zebranie na wniosek Rady stanowi o przedsięwzięciu dalszych środków.

ART. 27.

Siedliiskiem Instytucji w Paryżu jest obecnie Biblioteka Polska, Quai d'Orléans, N° 6. Może ono być zmienione za uchwałą Rady.

ART. 28.

Regulamin administracji wewnętrznej, ustanowiony przez Radę, określa warunki nadawania pensyj emerytalnych, udzielania wsparć, burs, słowem wszystkie szczególności zapewniające należne wykonywanie Ustawy.

ART. 29.

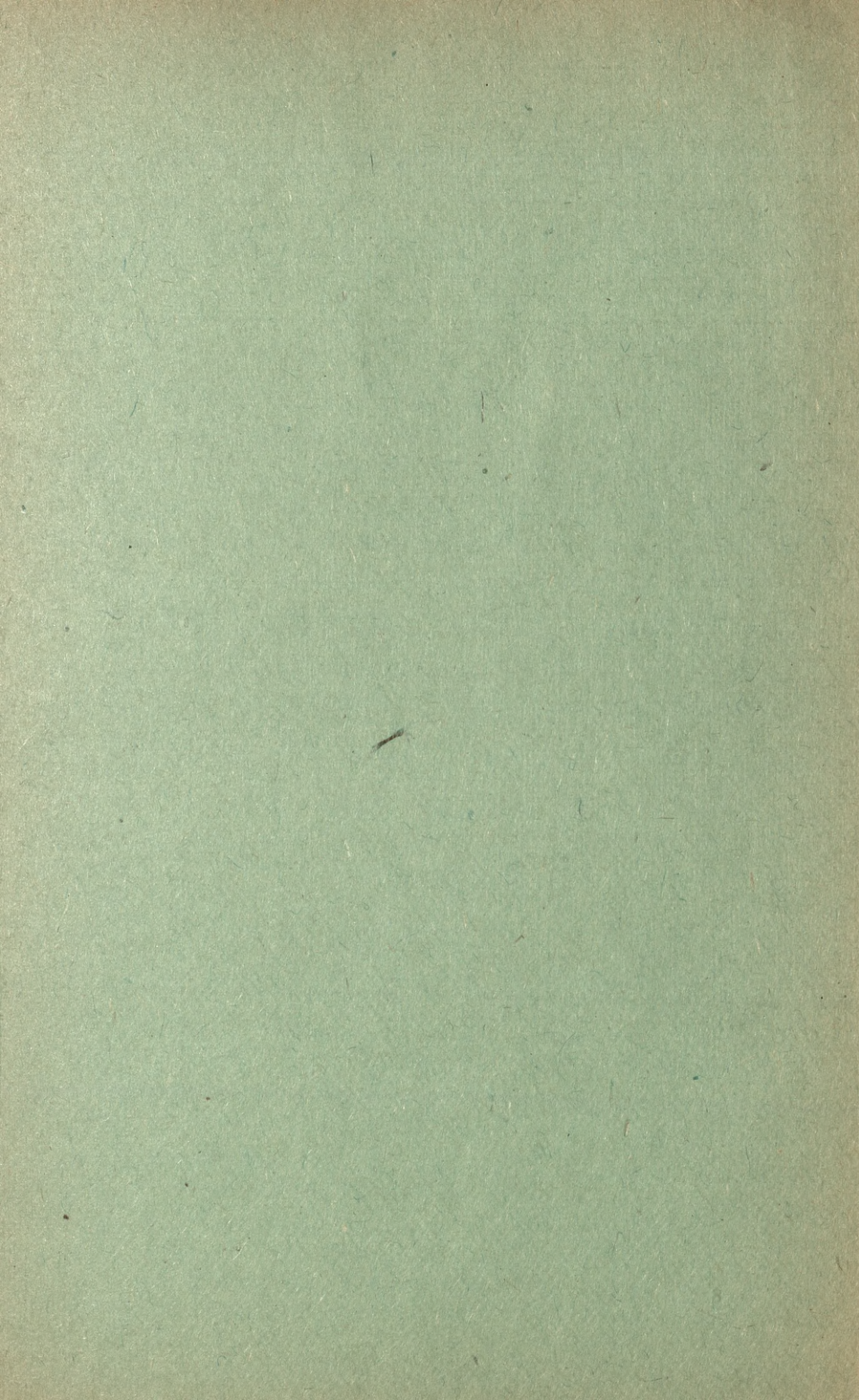
Rozporządzenia aktów z 2-go Marca 1862 i z 24 Marca 1870 r. oraz Ustawy z 31 Maja 1874 roku przestają mieć wszelką wagę, o ile nie są zgodne z niniejszą Ustawą.

Złożono w Urzędzie Notaryalnym P. Desforges w Paryżu i oblatowano dnia 10 Grudnia 1903 roku.

Druk. Polska, Heymanna i Guelisa, 3, rue du Four, Paris.

DRUKARNIA HEYMANNA & GUELISA
3, rue du Four, 3 — Paris

BIBLIOTEKA KÓRNICKA

219424